

В.І.ШУЛЯР,

Заслужений учитель України, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри мовно-літературної та художньо-естетичної освіти Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти,
м. Миколаїв

НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА ЯК ОСВІТНЬО-КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ НООПРОСТІР

Потреби сучасного читача ХХІ століття вимагають адекватних дій від науково-педагогічних працівників узагалі та бібліотечних зокрема. Ці дії викликані потребою користувачів бібліотечних установ рівного доступу до інформаційних ресурсів, удосконалення цифрового контенту, створення безпечного середовища для одержання об'єктивної й вірогідної інформації, розвитку себе як Людини-Культури.

Для нас важливо створити таке освітньо-культурологічне середовище, яке допоможе кожному вибудувати власну акме-траєкторію розвитку як Людини-Культури впродовж життя. Такий вершинний (акме) розвиток має здійснюватися незалежно від професійної, національної, конфесійної, політичної, соціальної приналежності, особистісної орієнтації, віку, статусу, стану тощо. Відповідно маємо зреалізовувати такі завдання: вибудувати дійову модель стосунків між бібліотечним закладом, читачами, науковими, громадськими організаціями та ін., які б створили освітньо-культурологічний ноопростір для задоволення потреб кожному в саморозвитку.

Освітньо-культурологічний ноопростір розглядаємо як форму освітньої діяльності зацікавлених суб'єктів/об'єктів, які в процесі мудрої співпраці/взаємодії змінюють один одного і зміст освіти, методи взаємодії з бібліотечним середовищем, ефективно впливаючи один на одного через надання та споживання якісної послуги. Специфіка визначеного диктує зміну функцій науково-педагогічної бібліотеки від накопичення і формування фонду інформаційних ресурсів, збереження, обробки, інформування до ноо-організації імеджево-маркетингової, підтримувально-компенсувальної діяльності учасників культурологічного процесу у становленні Людини-Культури. Для реалізації означеного може бути ноосферно-екологічна стратегія, яка забезпечить появу мудрих осіб, які здатні жити і діяти в гармонії з біосферою.

Концептами освітньо-культурологічного ноопростору науково-педагогічної бібліотеки є глобальні цивілізаційні норми, характеристики, ідеї: ідея свободи вибору, ідея самодостатності й непересічності, ідея самоідентичності, ідея толерантності й терпимості, ідея різноманіття у

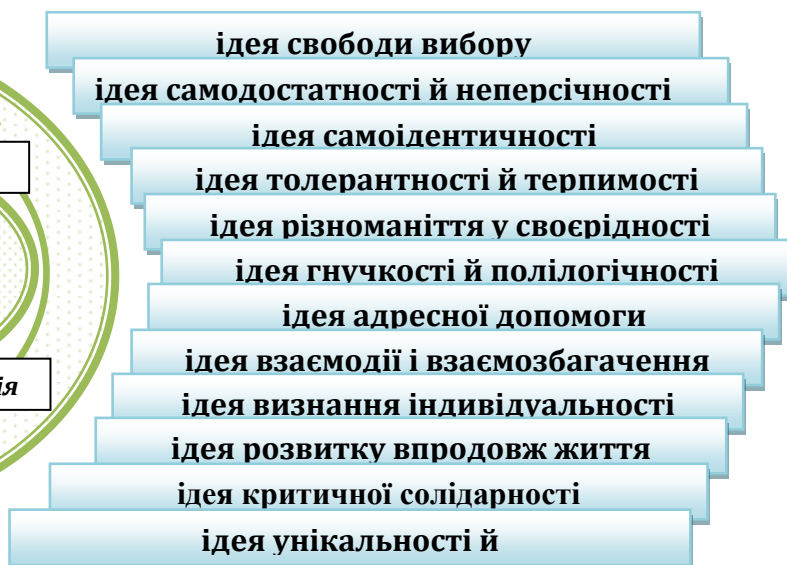
своєрідності, ідея гнучкості й полілогічності, ідея конфіденційної адресної супервізії (допомоги), ідея взаємодії і взаємозбагачення, ідея визнання

стратегія нообібліотеки ноосферно-екологічна

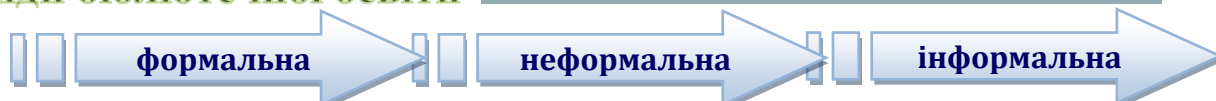
напрями діяльності нообібліотеки

концепти нообібліотеки

види бібліотечної освіти

форми організації ноопростору та комунікативні ресурси

Університет третього віку (для людей старшого віку)	Народний університет українознавства ім. Г. С. Сковороди	Літературно-філософський клуб «Позиція»	Молодіжний літературний клуб «Альтернатива»
Студія «Подіум» (для розкриття потенціалу особистості)	Інформаційний бюлетень «Освітянин»	Бібліографічні видання (з 1946 р.)	Соціологічні, моніторингові дії
Суспільно-гуманітарний альманах «Глаголь добра»			

Участь у міжнародних, всеукраїнських конференціях, публікації в пресі, співпраця з комерційними і громадськими організаціями, грантові програми

акметраєкторія користувача нообібліотеки та його рівні

Рис. 1. Модель науково-педагогічної нообібліотеки

індивідуальності, ідея розвитку впродовж життя, ідея критичної солідарності й самокритики, ідея унікальності й неповторності кожного.

Сповідування ідей під час організації і проведення того чи іншого комунікативного дійства сприяє рухові кожному своєю акметраєкторією ноосферного розвитку. Маршрут руху: від медіаінформаційної грамотності до переходу на рівень медіаінформаційної культури як способу збереження й накопичення культурних цінностей суспільства, його культурологічного досвіду й культурних норм свого народу та інших народів, націй, релігійних віросповідань тощо. Вершинним у цьому русі на випередження є досягнення найвищого рівня – медіаінформаційного світогляду Людини-Культури, яка керується впродовж життя як вітчизняними, так і глобальними цивілізаційними нормами, характеристиками, ідеями.

Окреслене та розроблена модель успішно втілюється в Науково-педагогічній бібліотеці м. Миколаєва (директор – Роскіна Т. І., заступник – Картузов К. М.). Форми співпраці суб'єктів нообібліотеки представлено в моделі (рис. 1). Вони узгоджуються із напрямками роботи, концептами нообібліотеки, інформальною освітою та зорієнтовані на акметраєкторію користувача нообібліотеки за його рівнями, з проекцією на отримання очікуваних (планованих результатів).

Подана модель допомагає візуалізувати процес творення ноопростору в науково-педагогічній бібліотеці для різних суб'єктів за участі зацікавлених партнерів бібліотеки. Медіаінформаційний потенціал бібліотеки взагалі й кожного її суб'єкта є тим інтелектуальним комунікативним ресурсом, який дозволяє кожному максимально й ефективно адаптуватися в синергетично насичений інформаційний простір. Завдання бібліотеки – не наповнити своїх споживачів інформацією про будь-що, а пробудити бажання обмінятися досвідом, збагатити один одного, допомогти адаптуватися до викликів суспільства, неоднозначної інформації. Тоді споживач буде здатним по-своєму використати/трансформувати канали постачання цієї інформації соціальним середовищем для задоволення своїх потреб. Така тактика дійснє спрямована на реалізацію себе як Я-особистості, Людини-Культури незалежно від віку та соціального положення.

Сучасна нообібліотечна установа має виживати, конкурувати, тобто займатися такою імеджево-маркетинговою діяльністю, щоб мати того читача, який надаватиме перевагу власне цій установі. Не менш важливим у цій діяльності – продемонструвати читачам переваги користуванні «живою» книгою, паперовим носієм, а не тільки захоплюватися електронною книгою чи/ї аудіоваріантом, спілкуватися не тільки віртуально, а в реальному часі, під час зустрічей наживо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Шуляр В. І. Стратегії ноомузейної педагогіки в системі шкільної освіти //Глаголь добро. – Миколаїв, 2014. – № 2. – С. 48-59.

2. Шуляр В. І. Сучасний урок української літератури : теорія, методика, технологія : монографія / В. І. Шуляр. – Миколаїв : Іліон, 2012. – 876 с.

К.М.КАРТУЗОВ,

здобувач кафедри державної політики та менеджменту Чорноморського державного університету імені Петра Могили, заступник директора науково-педагогічної бібліотеки, м. Миколаїв

БІБЛІОТЕКА ЯК ІНФОРМАЦІЙНО-КУЛЬТУРНИЙ ЦЕНТР У ЧАСИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

*Що було, воно й буде, і що робилося, буде робитись воно, і немає нічого нового під сонцем!...
Буває таке, що про нього говорять: Дивись, це нове! Та воно вже було від віків, що були перед нами!
Нема згадки про перше, а також про наступне, що буде, про них згадки не буде між тими, що будуть потому...
(Екклезіяст 1:9-11)*

Молодь, покоління нащадків – це майбутнє будь-якого суспільства. Але проблема батьків та дітей завжди актуальна. За таких умов найважливішим стає навчити нашу молодь творчому осмисленню здобутків мудрості та досвіду попередніх поколінь. Адже, таким чином ми передамо наші ціннісні орієнтири й утворимо з нащадків наших споробників. На сьогодні суспільство позиціонується як інформаційне, постмодерністське, постіндустріальне... Але протягом століть загальнолюдські цінності любомудріє, поривання до знання та творчості залишаються незмінними.

До нас у сьогоднішній день ця мудрість донесена прадавними джерелами інформації – книгами. З Біблії – вічного бестселлеру – ми знаємо: спочатку було Слово... Це записано прадавними мовами й перекладено на всі сучасні мови. Пригадаймо народну мудрість: «що написано пером, того не вирубати топором». За часи існування людства написана незліченна кількість книжок. Та саме бібліотеки концентрують й систематизують ці матеріальні форми інформації, збирають, зберігають і популяризують серед прагнучих до знань.

До останнього часу саме книга була головним джерелом знання, а бібліотека – місцем отримання потрібної інформації. Але відбувається зміна часів. Нове десятиліття XXI сторіччя, часу електронної інформації, очікувано розпочалося ще більш інтенсивним й агресивним наступом ІТ (інформаційних технологій). Цей суспільний феномен занурив у хвилі електронно-інформаційного океану й бібліотеки, які разом з читачами стали